

אורי אבנרי מדווח על הכנס שנערך בשבוע שעבר ברומא

פרופסור יהושע אריאלי, כאיש התנועה לשלום וביטחון, ויוסף אמיתי, המזרחן הישראלי, חבר ש"ח. כשנתברר ששני האנשים רונים אינם יכולים לבוא, הוזמן במקומם אמנון קסלויק, המזרחן הירושלמי. בשלב זה ציפו להופעת שלושה או ארבעה ישראלים. אולם בינתיים נתקבלו בקשות מצד כמה גופים אחרים בעולם, הן קשורים ביוזמת בולוניה, להזמנת ישראלים נוספים, המקובלים עליהם. כך נוספו השמות של נתן ילין-מור, העיתונאי ויקטור ציגלמן ועמוס קינן, ולבסוף, לפי בקשת ר"ח, נציג ברית השמאל. מכיון שיעקב ריפתין לא יכול היה לנסוע, בא במי קומו זאב שדה, חבר קיבוץ מעברות. לרומא הגיע גם אמיל חביבי, שהוזמן לוועידה של המפלגה הקומוניסטית האירופית, והשתתף ממילא גם במיפגש זה.

כשהגיעו הערבים, נפתח להם דפתי שבמקום שרשרת הישראליים שציפו להם (לאחרים מהם בא גם זה כאסתה), עומד מולם גוש של שמונה ישראלים.

אני סבור שהיה זה טוב, בסופו של דבר, כי כך הוצג מיגוון רחב של כוחות שלום ישראלים, והדבר איפשר לנו להשפיע במגע אישי על עשרות נציגים אחרים מכל חלקי העולם.

אולם אין ספק שהופעת ישראלים ליום כה רבים הכהירה את הערב, ותרמה להחלטתם להימנע מפגישה רשמית וגזויה ברומא.

דרישות המשלחת

הישראלית

היה היה המצב בבואנו. המארחים הישראלים נוכחו לדעת שהיו אוסטי-מיים מדי, וכי נוצר מצב עדין. עוד באותו ערב הקדשנו שעות ארוכות להתיעצויות ולביטורים, כדי למצוא את

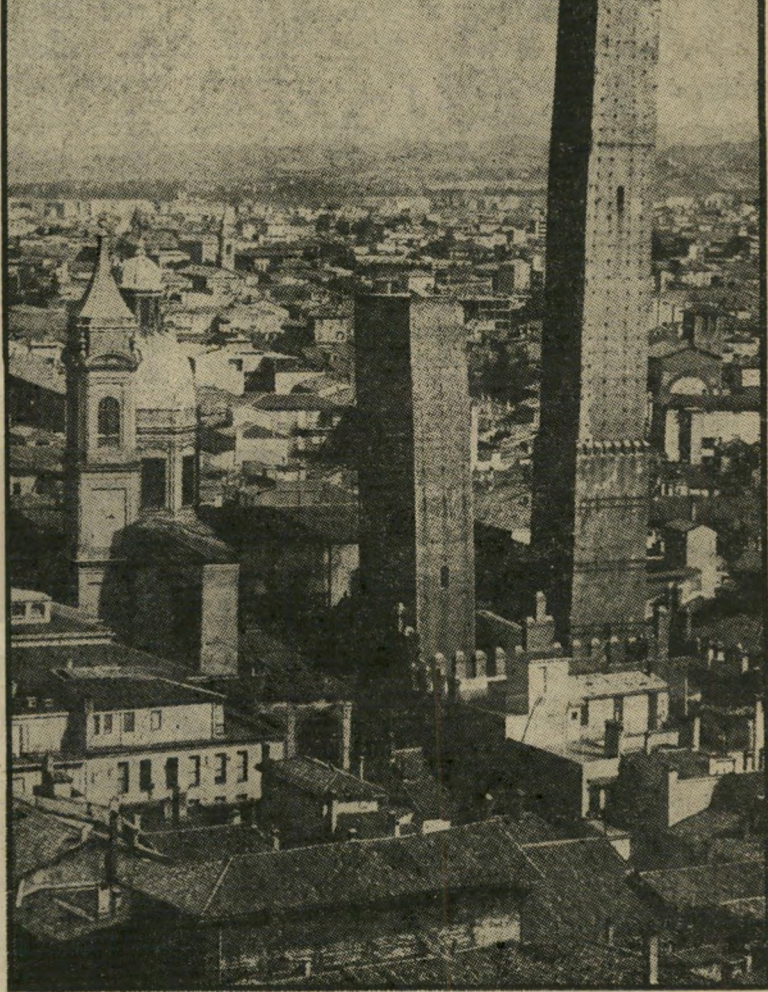
ת: "הרי זה פראדוקס מושלם! באנו הנה כדי לשים קץ למלחמה, ומסתבר ש"דיונו מתעכבים מפני שיש מלחמה!" אך ברור שאי אפשר היה להתעלם מן הקרבות, שנמשכו יום אחר יום, ופשוט גם לסוריה. בשביל ערבי קשה להיפגש רשמית עם ישראל, והדבר קשה שבעיניים דווקא ביום שבו ישראלים וערבים מפגישים ומפגיזים זה את זה.

האסון השני שקרה היה גם הוא בלתי צפוי מראש. בגלל אחד המשברים הבלתי-פוסקים באיטליה, נפלה הממשלה שם בדיוק ערב המיפגש, וכל המפלגות נכנסו במפתיע למלחמת בחירות.

הוועד המכין האיטלקי, שהוא הרוח החיה בהכנות לוועידת בולוניה, מורכב מנציגי מיגוון רחב של מפלגות, החל ב"מפלגה הקומוניסטית הגדולה" וכלה באגף השמאלי של המפלגה הנוצרית-דמוקרטית הימנית. כמו אצלנו, מבליטה מערכת-בחרות את כל הניגודים, ואלה העיבו גם הם על מיפגש רומא. כל מנהיג איטלקי נאלץ לשאול את עצמו בכל רגע: "איך זה יספיע על הבחירות? איך זה יספיע על התדמית שלי ושל מפלגתי בעיני ה"בוחר האיטלקי?"

גורם שלישי, שגם הוא הטיל צל על המיפגש, היה המצב במצריים עצמה. מהרמות הסטודנטים הן עדיין טריות. הכוחות השונים שבתוך המישטר המצרי, וגם הן כוחות שמחוץ למישטר המבקשים להפילו בעזרת גורמים זרים, השפיעו כמובן על שיקולי הנציגים הערבים בבולוניה. הם בוודאי השפיעו על הנציג הערבי הבכיר, כוכב הוועידה, חאלד מוחי-אל-דין, שהוא איש שמאלי קיצוני בתוך המישטר המצרי, וישגם הוא מוכרח לעשות את חשבונו לאור מאבק הכוחות בתוך מצריים.

כל זה יכול היה להספיק לפיצוץ עשרה מיפגשים. אם ברומא הציגונו בכך זאת להשיג את העיקר, הרי זה מוכיח שעצם הרצון להתקדם בדרך לשלום חזק מאוד. הבעיות התחילו עוד לפני שבאנו

מיגדלי גארנדה ואסינלי בבולוניה

להתראות בבולוניה!

המוצא המכובד מהמצב העדין. האיטלקים, הרגילים לבעיות כאלה עוד מתקופת מאקיאבלי, מצאו פיתרון אידיאלי. תחת לקיים את הכנס במסגרת השגרית, הם בוודאי לסידרה של התיעצויות דו-צדדיות, שבהן נפגש הוועד האיטלקי תחילה עם הישראלים, לאחר מכן עם הערבים, האירופים והאמריקאים. (בסך הכל יכחו בכנס 105 נציגים מ-16 ארצות). זה לא מנע, כמובן, מהתיעצויות ושיחות בין המישלחות השונות בינן לבין עצמן, בחדרים השונים של בית התרבות, בויה קורסה, בו נתקיים הכנס.

קשה לומר שהיינו מאושרים מפתרון זה. אולם שמחנו שנמצאה דרך לקדם את העניין עצמו, ולגשת לעיקר. ושמהנו גם שנוצר שיוויון מלא בין הערבים ובינינו, כשאנו תופסים את המקום הראשון בשורת ההתיעצויות.

בשלב זה כבר התבררה לנו עובדה משמעותית, שהיתה אחד ההישגים המישיניים של הכנס. בדרך שלום נוצר קודם כל שלום בין הישראלים לבין עצמם. אף שהיוזמו אישית, כל אחד בנפרד, ולמרות שהיו עבר חילוקי-דעות לא מעטים בינינו (די להזכיר את הפרשה הכאובה של נסינון הנפל להקים רשימה משותפת ערב הי בחירות האחרונות) התגבשנו חיש מהר כמשלחת מאוחדת.

הכרוננו על עצמנו בכך הזדמן נות בעי, "המישלחת הישראלית". פעלנו תוך התיעצות, כשאנשי ר"ח לוחמים כמונו בעד הזכויות הישראליות. הדבר בלט היטב כאשר התכנסנו להתיעצות הרשמית הראשונה עם הוועד

אם כי בלי שידענו על כך. שבויעים לפני "הכנס המכין", כפי שנקרא המיפגש הרומאי רשמית, נתקיימה בבולוניה ישיבת הוועד המכין האיטלקי. שם עלתה להכרעה שאלת-מפתח: האם להזמין בכלל ישראלים לכנס המכין, ואם כן — את מי?

אותו זמן שהה מוחי-אל-דין בהלסינקי, ונראה שהקשר בינו ובין האיטלקים היה לקוי. האיטלקים, באופטימיות האופיינית להם, האמינו שהשעה כשרה לשיתוף-ישראליים כבר בשלב זה. הם ידעו את הגישה הכללית של החברים המצריים, וגם עמדו במגע עם האלג'יריים ואיראניים. דאגו הפלסטיניים. הם ידעו שאין עוד התנגדות ערבית לישראלים השוללים בפירוש ובבולוי את הקו הסיפוחיסטי של ממשלת גולדה מאיר.

מי הזמין את מי?

כפי שנודע לנו לאחר מכן, גערך על כך דיון גם במוסד המצרי המוסמך, לישכת האחד הסוציאליסטי הערבי, מפלגת השלטון המצרית. הועלו שם השמות של שני גופים ישראלים: ר"ח, שלגביה לא היו שום ספקות, ותנועת העולם הזה — כוח חדש, שלגביה היו כמה הסתייגויות. בגלל תמיכתו במלחמת ששת הימים. אולם הוחלט שגם עם נציגי תנועתנו יכולים הערבים לשבת עתה יחד. מתוך ידיעה זו, החליט הוועד המכין האיטלקי להזמין לכנס המכין ארבעה ישראליים: את נציג ר"ח, אותי, ושני אישים שאינם מייצגים סיעות בכנס: ה-

לפי מיטב המסורת המזרחית, היו אלה אירוסין באמצעות שדכנים, כשהחתן והכלה אינם רואים איש את רעהו בגלוי. אך כפי שקרה, בוודאי, גם במזרח התיכון, מצאו החתן והכלה דרכים משה להם להציץ איש בפני רעותו ולעמוד זה על טיבו של זה.

כשאמרתי זאת לאמיל חביבי, התלוצץ: "מה אתה רוצה? שכל המסורת שלנו תעלם בבת אחת?"

שלושה אסונות בדרך

במידה שוועידה בינלאומית יכיר לה להיוולד כמול רע, הרי מיפגש זה נולד כך.

יחד עימנו הגיעו לרומא הידיעות על פלישת צה"ל לבנון. כמו תמיד, כשסורים קרבות בגבולות ישראל, התחשמלה האווירה מייד. ערבים וישראלים אינם יכולים לשכוח שהם שייכים למחנות אויבים, ושבוני העם האחד שופכים את דם בני העם השני. כל צד מאמין שהוא הי מותקף, וחש מחדש את תחושת העוול. הישראלים ידעו שצה"ל תקף בלבנון מפני שהפדאיון הרגו אנשים בישראל. הי ערבים ידעו שהפדאיון פועלים מפני ש"ישראל מחזיקה בכוח במולדת הפלסטינית, ומסרבת להחזירה.

הדבר עלה שוב ושוב בשיבות, כשיגענו לרגע משבר. באחת ההודמנויות האלה התפרצתי לתוך דבריו של הדובר האיטלקי, קומוניסט המשמש כראש הממשלה המחזית באיזור של בולוניה, וקראי

בר גדול נפל בשבוע שעבר ברומא. בפעם הראשונה הכירו אישים בכירים בעולם הערבי בקיומה ובמעמדה של תנועת שלום ישראלית.

בפעם הראשונה הכירו בצורך להידבר עם כוחות אלה, להשתתף יחד עימם בחיפוש דרך לשלום.

בפעם הראשונה נקבע בצורה רשמית וחד-משמעית שבועידת בולוניה יישבו יחד נציגי תנועות השלום בישראל וביעולם הערבי, כשהמטרה המוצהרת היא לדון בבעיות השלום.

זהו מה שהושג. אין זה כל מה שרצינו להשיג. אולם זהו הרבה יותר מכפי שחששנו, ברגעים מסוימים, שנשיג.

אירוסין, לא חתונה

בדרבנו ברומא קיינו שהנה כבר עתה, במיפגש זה, נשב בגלוי ורשמית יחד עם הנציגים הערביים, ליד שולחן אחד. כלומר: שהפגישה ברומא עצימה תהווה את האקט המהפכני שכולנו מצפים לו.

זה לא היה. תחת זאת באה ההחלטה המפורשת, שנתקבלה על דעת הערבים, ולמעשה גם על פי רצונם, שאותו מיפגש היסטורי, ראשון מסוגו, אמנם יתקיים, עוד השנה.

ברומא לא התקיימה עדיין חתונה. בוודאי לא היה זה עריון לנישואים. אבל ברומא התקיים טקס האירוסין.